Considerations regarding the delay and stay of punishment execution

Consideraţii privind amânarea şi întreruperea executării pedepsei

Eugenia CIOFU-CIHODARIU[*]

Abstract:

The main goal of this article is to analyze the concept and the legal grounds of delaying and interrupting of punishment execution, as well as presenting their main legal effects.

A delay or a stay of execution can be granted only on specific legal reasons which are strictly stated in the Criminal Code, such as severe illness, pregnancy and special cases that cause negative effects to the convict himself, his family or his working place.

A temporary postponment or stay of execution may occur only if the judge analyzes thoroughly the reasons mentioned in the convinct's request, the legal medicine expertise report regarding his state of health, which is mandatory, the investigations on his family situation and any other relevant facts related to the case.

The delay or stay of punishment is allowed for a specific period of time by taking into consideration the period of time requiered for the convict's health recovery or the pregnanacy stage.

During the delay or stay of execution certain compulsory legal duties must be carried out. After the delay or stay comes to an end, the execution of punishment becomes valid again.

An overview of both the delay and stay in execution reflects the importance of this legal matter due to their legal consequences.

Keywords:
delay of execution, stay of execution, temporary postponment, interrupting of punishment, legal duties

[*] avocat în Baroul Iaşi

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

Conform art.1 C.pr.pen, pentru a putea fi realizat scopul procesului penal, este necesar ca orice persoana care a săvârşit o fapta prevăzută de legea penală să fie pedepsită conform vinovăţiei ei şi nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală.

Astfel, activitatea procesual penală trebuie să aibă drept finalitate sancţionarea, atunci când este cazul, a persoanelor ce se fac vinovate de săvârşirea unor infracţiuni.

În momentul în care o hotărâre de condamnare rămane definitivă, aceasta devine executorie, fapt ce corespunde principiului executabilităţii oricărei hotărâri definitive de condamnare penală. Dacă o asemenea hotărâre nu s-ar pune în executare, autoritatea de lucru judecat a unei hotărâri penale ar suferi, iar apărarea împotriva infracţionalităţii ar slăbi.*

Există totuşi unele situaţii deosebite în care se poate dispune amânarea sau întreruperea executării pedepsei închisorii, situaţii care reprezintă excepţii de la regula punerii de îndata în executare a unei hotărâri de condamnare.

Amânarea executării pedepsei reprezintă un mijloc de tergiversare, în cazurile expres prevăzute de lege, a punerii în executare a pedepsei.

Amânarea executării pedepsei închisorii are ca funcţiune proprie împiedicarea producerii unor consecinţe grave prin punerea în executare a pedepsei închisorii în condiţii care ar provoca astfel de consecinţe.

Posibilitatea amânării executării unei pedepse este expresia unui principiu aparţinând atât dreptului penal cât şi dreptului execuţional penal, şi anume principiului umanismului, principiu ce trebuie să opereze şi faţă de cei condamnaţi la pedeapsa închisorii, astfel ca norma din art. 52 alin 2 C.pen. potrivit căreia „executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice" să-şi găsească o reală şi permanentă incidenţă. Această finalitate se integrează în finalitatea procesului penal, contribuind la asigurarea preocuparii umaniste în înfăptuirea justiţiei penale.†

Amânarea executării pedepsei este reglementată în mod expres şi se poate dispune numai atunci când există motive temeinice şi cu îndeplinirea condiţiilor prevăzute de lege, instanţa de judecată fiind cea care poate aprecia, în funcţie de condiţiile concrete ale cauzei, dacă acordă sau nu amânarea executării unei pedepse.

Sediul materiei îl constituie art. 453-454 C.pr.pen, unde sunt reglementate în mod expres cazurile în care se poate acorda aceasta, organele care hotărăsc precum şi modalitatea de acordare.

Amânarea întreruperii pedepsei se aplică în cazul pedepsei închisorii sau a detenţiunii pe viaţă precum şi în cazul pedepsei cu executare la locul de muncă.

---

* *I. Oancea*, Drept execuţional penal, Editura All Beck, Bucureşti, 1998, p.220

† *V. Dongoroz, S. Kahane, C.Bulai, N.Iliescu, R. Stănoiu,* Explicaţii teoretice ale Codului de procedură penală român, partea specială, vol. VI, Editura Academiei Române, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p.352

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

De menţionat faptul că amânarea este un atribut exclusiv al instanţei de judecată, şi se poate dispune numai anterior începerii executării pedepsei.

Situaţiile în care se poate acorda amânarea executării pedepsei sunt strict prevăzute de către legiuitor, în mod limitat şi motivat, asfel încât să se evite acordarea de amânări excesive, care ar slăbi autoritatea hotărârii penale.*

De asemenea, în soluţionarea cererilor de amânare se impune ca instanţa să analizeze în mod temeinic existenţa cazurilor menţionate astfel încât să se evite orice posibilitate de sustragere nejustificată de la executarea sancţiunilor penale.†

Un prim caz enunţat de Codul de procedură penală în care se poate dispune amânarea executării pedepsei este atunci când se constată pe baza unei expertize medico-legale că cel condamnat suferă de o boala care îl pune în imposibilitatea de a executa pedeapsa, iar instanţa apreciază că amânarea executării şi lăsarea în libertate nu prezintă un pericol concret pentru ordinea publică.

Cu alte cuvinte, este vorba de o afecţiune medicală gravă, iar executarea pedepsei în penitenciar ar agrava starea sănătăţii condamnatului.

Legea are în vedere o boală fizică sau psihică constatată pe baza de expertiză medico-legală şi nu prin alte mijloace, nefăcându-se diferenţiere între afecţiunile ce se pot vindeca şi cele incurabile. Determinant în acordarea amânării este faptul că boala ar expune sănătatea condamnatului la grave urmări dacă s-ar continua executarea pedepsei.

Efectuarea expertizei medico-legale este obligatorie, expres prevăzută de lege, scopul fiind a stabili dacă boala respectivă poate fi tratată sau nu în reţeaua sanitară a locurilor de deţinere, motiv pentru care raportul de expertiză trebuie să conţină concluzii clare şi pertinente, în caz contrar putându-se dispune completarea raportului sau refacerea expertizei medico-legale.

Expertiza nu poate fi suplinită de o simplă constatare medico-legala sau de certificate medicale.‡ Alte acte medicale decât expertiza nu pot constitui temei al acordării amânării executării pedepsei.

În lipsa unor alte probe instanţa nu poate proceda la respingerea cererii, ci este obligată să dispună efectuarea expertizei medico-legale, pentru că aceasta este singura probă concludentă în asemenea situaţie.§

Instanţa de judecată nu va putea soluţiona cererea condamnatului în baza unui raport de expertiză medico-legală, întocmit anterior sesizării instanţei

---

* *I. Oancea*, Drept execuţional penal, Editura All Beck, Bucureşti, 1998, p. 221

†*V. Dongoroz, S. Kahane, C. Bulai, N.Iliescu, R..Stănoiu*, Explicaţii teoretice ale Codului de procedură penală român, partea specială, vol. VI, Editura Academiei Române, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 355

‡ *D. Lupaşcu*, Amânarea executării pedepsei închisorii şi a pedepsei detenţiei pe viaţă, Dreptul, nr. 4/2000

§ *A. Ş. Tulbure*, Amânarea şi întreruperea executării pedepsei, Revista de drept penal nr. 2/2000, p. 18

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

şi având valabilitate pentru o altă cauză, urmând a dispune efectuarea unei expertize medico-legale valabilă pentru cauza în discuţie.*

În ceea ce priveşte cererile de amânare a executării pedepsei întemeiate pe aceleaşi motive de natură medicală, în practica judiciară s-a apreciat că acestea sunt inadmisibile dacă anterior a fost admisă o altă cerere de amânare pe o durata de 3 luni pentru aceleaşi motive.

Astfel, prin Decizia nr. 4348/2002 a Curţii Supreme de Justiţie s-a susţinut faptul că în perioada primei amânări a executării pedepsei condamnatul nu s-a supus intervenţiei chirurgicale recomandate şi numai în momentul expirării perioadei de amânare s-a internat într-o unitate medicală efectuând investigaţii medicale prealabile, ulterior formulându-se o nouă cerere de amânare. Având în vedere faptul că nu s-a efectuat niciun tratament în perioada de 3 luni a primei amânări, instanţa a apreciat că bolile de care suferea nu au un caracter grav şi nu îl pun în imposibilitate de a executa pedeapsa, motiv pentru care art. 453 alin. 1 lit.a nu îşi găseşte aplicare.

Soluţia este de natură să descurajeze condamnaţii care îşi propun să obţină în mod repetat amânarea executării pedepsei invocând motive de sănătate, fără a face demersurile necesare pentru însănătoşire în perioada de amânare, astfel încât să fie în stare să execute pedeapsa.†

Efectul juridic al existenţei unei asemenea boli constă în acela că executarea pedepsei se amână până când condamnatul se va găsi în situaţia de a putea executa pedeapsa.

Dar efectuarea unei expertize medico-legale care să ateste existenţa unei boli grave nu este determinantă în acordarea amânării pedepsei, ci este necesar să fie întrunită şi condiţia referitoare la inexistenţa pericolului concret pentru ordinea publică în raport de lăsarea în libertate a condamnatului.

Amânarea nu se poate acorda pe un termen determinat, deoarece nu se poate cunoaşte cu exactitate perioada de timp necesară vindecării. Astfel, în vederea stabilirii momentului la care executarea pedepsei poate fi reluată este necesară efectuarea unei expertize medicale.

Pe de altă parte, cererea de amânare a executării pedepsei nu poate fi admisă dacă se constată că tratamentul condamnatului se poate efectua sub pază permanentă, în condiţiile prevăzute de art. 139^{1}, care se aplică în mod corespunzător.

A doua situaţie în care poate fi dispusă amânarea executării pedepsei o constituie existenţa stării de graviditate a condamnatei sau existenţa unui copil mai mic de un an a acesteia.

---

* *I. Neagu,* Tratat de procedură penală, partea specială, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2009, p. 477

† *L. Herghelegiu*, Amânarea executarii pedepsei. Repetare. Invocarea aceloraşi motive. Inadmisibilitate, Revista de drept penal nr.1 ianuarie-martie 2005, Bucureşti, p.155

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

Raţiunea prevederii unui asemenea caz de amânare a executării pedepsei reiese din faptul că, datorită stării de graviditate, o condamnată nu poate fi supusă regimului sever de penitenciar.

În aceleaşi condiţii, o condamnată ce are un copil mai mic de un an nu poate fi supusă executării unei pedepse privative de libertate, dată fiind necesitatea ocrotirii minorului cu vârsta mai mică de un an, a dreptului acestuia de a fi îngrijit şi crescut de către mama sa în primul an de viaţă.

Legiuitorul se referă la un copil născut de condamnată, indiferent de starea sa civilă, din căsatorie, din afara căsătoriei, etc.

În vederea susţinerii cererii de amânare, constatarea stării de graviditate se realizează prin prezentarea unui certificat medical de la un medic de specialitate, iar vârsta copilului se probează cu certificatul de naştere al acestuia.

În situaţia în care se acordă amânarea executării pedepsei, aceasta se dispune până la încetarea cauzei care a determinat-o.

Împrejurarea că persoană condamnată care are un copil mai mic de un an a mai beneficiat o dată de amânarea executării pedepsei pe acest motiv, nu constituie impediment pentru admiterea unei noi cereri de amânare, din moment ce nu a încetat cauza care a determinat prima amânare.*

Potrivit art. 453 alin. 1 lit. b, se poate dispune amânarea executării pedepsei până la împlinirea de către copilul minor al condamnatei a vârstei de 1 an, făcându-se astfel aplicarea acestor dispoziţii legale iar nu a dispoziţiilor privind concediul ce se acordă salariatelor înainte şi după naştere, respectiv până la împlinirea vârstei de 2 ani pentru copil.†

Dispoziţiile referitoare la amânarea executării pedepsei pe perioada stabilită de normele legale cu privire la concediul ce se acorda salariatelor înainte şi după naştere, respectiv până la împlinirea vârstei de doi ani pentru copil, sunt incidente în situaţia în care pedeapsa se execută la locul de muncă, situaţie în care se aplică prin analogie normele legale privitoare la concediul salariatelor înainte şi după naştere.

În acelaşi sens s-a pronunţat şi Curtea Supremă de Justiţie prin Decizia nr. 3210/1998, statuând faptul că, în cazul pedepsei executabile în regim de detenţie, iar nu la locul de muncă, nu se poate dispune amânarea executării pedepsei decât până la data împlinirii vârstei de un an de către copilul condamnatei.

Art. 453 alin.1 lit. c are în vedere, ca şi situaţie ce ar impune amânarea executării pedepsei, existenţa unor împrejurări speciale din cauza cărora executarea imediată a pedepsei ar avea consecinţe grave pentru condamnat, familie sau unitatea la care lucrează.

---

* *A. Ş. Tulbure*, Amânarea şi întreruperea executării pedepsei, Revista de drept penal nr. 2/2000, p. 19

† Decizia nr. 1488/2001, Curtea de Apel Bucureşti, Secţia a IIa penală

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

Legea nu defineşte restrictiv "împrejurări speciale", astfel că rămâne la aprecierea instanţei analizarea motivelor invocate de condamnat.

În ceea ce priveşte noţiunea de „consecinţe grave", în literatura de specialitate se consideră că acestea trebuie să fie de natură ireparabilă pentru condamnat, exclusiv de natură medicală. Astfel, se apreciază că nu are caracter de împrejurare specială faptul că cel condamnat trebuie să se prezinte la un examen de diplomă ori de absolvire.

Referitor la iminenţa producerii unor consecinţe grave pentru familia condamnatului ca urmare a executării pedepsei, acestea trebuie să aibă un caracter special, de excepţie, căci executarea oricărei pedepse creează pentru familia condamnatului urmări defavorabile, cu caracter material sau moral fără să justifice însă suspendarea executării, şi să fie de aşa natură încât, prin prezenţa inculpatului într-o perioadă scurtă de timp, acele urmări să fie înlaturate.*

Cu titlu de exemplu, menţionăm situaţia soţiei condamnatului, mamă a doi copii minori, gravidă în luna a şaptea, neîncadrată în muncă, neavând posibilitatea de a asigura existenţa materială cel puţin în perioada imediat următoare când se va naşte cel de-al treilea copil, situaţie ce constituie o împrejurare specială, în sensul avut în vedere de art. 453 lit. c, executarea pedepsei având consecinţe grave pentru familia condamnatului şi justifică amânarea executării pedepsei†.

De asemenea, starea sănătăţii părintelui paralizat, aflat în îngrijirea exclusivă a celui condamnat, constituie o împrejurare specială ce justifică amânarea executării pedepsei pe timpul necesar efectuării demersurilor în vederea internării bolnavului într-o instituţie de asistenţă socială, evitându-se astfel consecinţele grave pe care le-ar avea pentru familie executarea imediată a pedepsei de către condamnat, sens în care s-a pronunţat şi ICCJ – Secţia penală prin Decizia nr. 5404/2004.

În aplicarea art. 453 alin. 1 lit. c, amânarea executării pedepsei este justificată de situaţia specială în care se află mama condamnatei, imobilizată la pat datorită unor afecţiuni grave ale sănătăţii. Bolnava a fost îngrijită de condamnată de la data accidentului vascular suferit, ceea ce a impus o supraveghere permanentă, condamnata având datoria de a face demersuri ca în timpul executării pedepsei mama ei să primească în continuare îngrijirile necesare, ceea ce constituie o împrejurare specială care justifică amânarea executării pedepsei.

Cu privire la explicarea noţiunii de „consecinţe grave pentru unitatea la care lucrează condamnatul", precizăm că legiuitorul a avut în vedere situaţia în care persoana condamnatului este de neînlocuit pentru unitatea la care lucrează

---

* *A. Ş.Tulbure,* Amânarea şi întreruperea executării pedepsei, Revista de drept penal nr. 2/2000, p. 19

† *I. Oancea*, Drept execuţional penal, Editura All Beck, Bucureşti, 1998, p. 223

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

şi prin specificul profesiei, meseriei, sarcinilor pe care le îndeplineşte plecarea acestuia ar produce prejudicii majore unităţii.*

În acest sens, menţionăm cazul unui condamnat de o înaltă calificare profesională de a cărui specializare ar depinde instalarea într-o unitate economică a unei maşini sau a unui agregat în lipsa căruia unitatea ar suporta consecinţe grave .†

Se poate aprecia că situaţia unei condamnate, administrator al unei societăţi comerciale aflate în executare silită şi care trebuie să rezolve problemele financiare ale societăţii precum şi predarea gestiunii, se încadrează în dispoziţiile art. 453 alin. 1lit. c C.pr.pen.‡

Pe de altă parte, situaţia condamnatului, administrator al unei societăţi comerciale care are mai multe procese pe rolul unor instanţe comerciale, nu constituie motiv pentru amânarea executării pedepsei decât în măsura în care se face dovada concretă că fără amânarea pedepsei situaţia societăţii comerciale nu poate fi rezolvată. Dacă se constată că există şi alte alternative legale de rezolvare care nu reclamă prezenţa inculpatului condamnat amânarea executării pedepsei nu poate fi dispusă.§

De asemenea, nu se justifică însă situaţia în care unitatea la care lucrează condamnatul dispune de personal cu aceeaşi calificare profesională. În aceleaşi condiţii, nu se impune amânarea în cazul în care se invocă faptul că cel condamnat, asociat unic şi administrator al unei societăţi comerciale, trebuie să fie prezent la desfăşurarea unor activităţi comerciale de mare importanţă, fără a se face însă dovada că executarea imediată a pedepsei ar avea consecinţe deosebit de grave pentru condamnat ori pentru societate.**

În analizarea speţelor prezentate se constată faptul că, în vederea aplicării art. 453, lit.c instanţa trebuie să ceară informaţii amănunţite doveditoare ale faptului că executarea pedepsei ar avea consecinţe grave pentru condamnat, familie sau unitatea la care lucrează, înlăturând certificatele de complezenţă sau exclusiv de indulgente††.

Precizăm că în această situaţie amânarea executării pedepsei poate fi dispusă cel mult trei luni şi numai o singură dată. Aceste prevederi limitează dreptul condamnatului la amânarea executării pedepsei, în sensul că, după obţinerea amânării în temeiul acestui text, nu poate reînnoi cererea de amânare

---

* *A. Ş. Tulbure*, Amânarea şi întreruperea executării pedepsei, Revista de drept penal nr. 2/2000, p. 19

† *I. Oancea*, Drept execuţional penal, Editura All Beck, Bucureşti, 1998, p. 222

‡ Decizia nr. 445/2004, ICCJ Secţia penală

§ Decizia nr. 1213/2001, CSJ Secţia penală

** *I. Neagu,* Tratat de procedură penală, partea specială, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2009, p. 480

†† *Vintilă Dongoroz, Siegfried Kahane, Costică Bulai, Nicoleta Iliescu, Rodica Stănoiu,* Explicaţii teoretice ale Codului de procedură penală român, partea specială, vol. VI, Editura Academiei Române, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 355

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

pe acelaşi temei, chiar dacă prima amânare nu s-a acordat pentru durata maximă de trei luni prevăzută de text şi chiar dacă motivele de fapt ar fi altele decât cele ce au fundamentat cererea iniţiala de amânare.*

Cererea de amânare a executării pedepsei poate fi formulată de procuror, de condamnat, de reprezentantul legal al condamnatului, de apărător şi de soţul condamnatului, iar în cazul prevăzut la lit. c şi de către conducerea unităţii la care lucrează condamnatul.

Cererea poate fi retrasă de cel care a formulat-o.

Referitor la instanţa competentă să dispună asupra amânarii executării pedepsei, aceasta este instanţa de executare. Legiuitorul prevede competenţa exclusivă a instanţei de executare, având în vedere că inculpatul condamnat, neîncepând executarea, nu a fost înca încarcerat în vreun loc de detenţie†.

Dacă în cursul judecării cererii condamnatul este arestat şi depus într-un penitenciar aflat în raza teritorială a altei instanţe, competentă să soluţioneze cererea rămâne instanţa de executare sesizată‡.

Soluţionarea cererii de amânare se realizează cu citarea părţilor, luându-se totodata măsuri pentru desemnarea unui apărător din oficiu, dacă este cazul. Participarea procurorului este obligatorie.

Hotărârile prin care se dispune amânarea executării pedepsei în situaţiile prevăzute la lit. a si b sunt executorii de la data pronunţării, iar în cazul prevăzut de art. 453 alin. 1 lit. c , de la data rămânerii definitive a hotărârii.

Conform art. 453[1] C. pr.pen., acordarea amânarii executarii pedepsei presupune însă respectarea de către condamnat a unor obligaţii, încalcarea acestora ducând la revocarea amânării şi punerea imediat în executare a hotărârii de condamnare.

În consecinţă, condamnatul trebuie: să nu depăşească limita teritorială fixată decât în condiţiile stabilite de instanţă, să se prezinte la instanţă ori de câte ori este chemat sau la organul de poliţie desemnat cu supravegherea de instanţă, conform programului de supraveghere întocmit de organul de poliţie sau ori de câte ori este chemat, să nu îşi schimbe locuinţa fără încuviinţarea instanţei care a dispus amânarea, să nu deţină, să nu folosească şi să nu poarte nicio categorie de arme.

La aprecierea instanţei sunt următoarele obligaţii ce pot fi impuse condamnatului: să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere, să nu se deplaseze la anumite spectacole sportive ori culturale sau în orice alte locuri stabilite de instanţă, să nu se apropie de persoana vătămată, membrii familiei acesteia, persoana împreună cu care a comis fapta, martori, experţi ori alte

* *A. Ş. Tulbure*, Amânarea şi întreruperea executării pedepsei, Revista de drept penal nr. 2/2000, p. 19

† Decizia nr. 1847/1996, CSJ Secţia penală

‡ Decizia nr. 1794/2002, CSJ Secţia penală

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

persoane stabilite de instanţă şi să nu comunice cu acestea direct sau indirect, să nu conducă niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite, să nu se afle în locuinţa persoanei vătămate, să nu exercite profesia, meseria sau să nu desfăşoare activitatea în exercitarea căreia a săvârşit fapta.

În situaţia în care condamnatul îşi încalcă cu rea-credinţă obligaţiile impuse de către instanţă, instanţa revocă amânarea şi dispune punerea în executare a pedepsei privative de libertate. Organul de poliţie desemnat cu supravegherea de către instanţă verifică periodic respectarea obligaţiilor de către condamnat, iar în cazul în care se constată încălcări ale acestora sesizează, de îndată, instanţa de executare.

În momentul în care hotărârea prin care s-a dipus amânarea rămâne definitivă, instanţa de executare îndeplineşte procedura de comunicare către secţia de poliţie în a cărei rază teritorială locuieşte condamnatul, jandarmeriei, poliţiei comunitare, organelor competente să elibereze paşaportul, organelor de frontieră, precum şi altor instituţii, în vederea asigurării respectării obligaţiilor impuse. Organele în drept refuză eliberarea paşaportului sau, după caz, ridică provizoriu paşaportul pe durata amânării.

Instanţa de executare ţine evidenţa amânărilor acordate şi, la expirarea termenului, ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare, iar dacă mandatul a fost emis, ia măsuri pentru aducerea lui la îndeplinire. În cazul în care nu a fost stabilit un termen, judecătorul delegat al instanţei de executare este obligat să verifice periodic dacă mai subzistă cauza care a determinat amânarea executării pedepsei, iar când constată că aceasta a încetat, să ia măsuri pentru emiterea mandatului de executare sau, după caz, pentru aducerea lui la îndeplinire.

Tergiversările în privinţa reluării executării pedepsei pot conduce la operarea prescripţiei executării, pe lângă faptul că seamănă neîncredere în autoritatea şi eficienţa hotărârilor judecătoreşti.*

În perioada cât s-a obţinut amânarea executării nu se mai face nici o operaţie de punere în executare a hotărârii, în masura în care aceasta ar încalca hotărârea instanţei. Se vor putea efectua acele operaţii care nu afectează amânarea executării pedepsei închisorii, cum ar fi comunicarea unor documente ori punerea în executare a cheltuielilor de judecata, a despăgubirilor civile.†

Ca şi efect al amânării pedepsei, menţionăm faptul că în perioada cât executarea pedepsei este amânată potrivit art. 453 C.pr.pen, cursul termenului de prescripţie a executării pedepsei se suspendă, conform art. 128 alin 2 C.pen. În acest sens s-a pronunţat şi Curtea Supremă de Justiţie, astfel că termenul de

* *V. Dongoroz, S. Kahane, C. Bulai, N. Iliescu, R. Stănoiu*, Explicaţii teoretice ale Codului de procedură penală român, partea specială, vol. VI, Editura Academiei Române, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 355

† *V. Dongoroz, S. Kahane, C. Bulai, N. Iliescu, R. Stănoiu,* Explicaţii teoretice ale Codului de procedură penală român, partea specială, vol. VI, Editura Academiei Române, Editura All Beck, Bucureşti, 2003, p. 354

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

prescripție începe să curgă de la data când amânarea executării pedepsei a expirat*.

Referitor la întreruperea executării pedepsei, facem următoarele precizări.

Executarea sancțiunilor penale este guvernată de principiul continuității conform căruia executarea pedepselor trebuie să se realizeze neîntrerupt până la expirarea termenului pentru care a fost aplicată. Doar în aceste condiții executarea pedepsei își păstrează autoritatea de lucru judecat și corespunde principiului obligativității potrivit căruia o hotărâre penală definitivă trebuie executată cu toata fermitatea și în mod continuu.†

Dar, există însă unele excepții de la principiile menționate, și anume situații ce împiedică desfășurarea normală a executării pedepsei, legiuitorul prevăzand în mod expres cazurile în care se poate dispune întreruperea executării pedepsei.

Instituția întreruperii pedepsei este reglementată prin dispozițiile art. 455-457 C.pr.pen.

Spre deosebire de amânarea executarii pedepsei, care se acordă anterior punerii în executare a pedepsei, întreruperea se poate dispune după ce pedeapsa a fost pusă în executare, urmând ca ulterior expirării perioadei de întrerupere executarea pedepsei să se reia.

Având în vedere faptul că scopul întreruperii executării pedepsei este similar amânarii executării, cazurile în care se poate dispune întreruperea executării pedepsei sunt aceleași.

Astfel, boala gravă care face imposibilă executarea pedepsei constituie un motiv întemeiat pentru a se putea dispune întreruperea executării pedepsei, sub rezerva ca instanța să își formeze convingerea că lăsarea în libertate a condamnatului nu prezintă un pericol concret pentru ordinea publică.

Și în acest caz se impune obligativitatea ca în raportul expertizei medico-legale să se prevadă în mod expres faptul că boala de care suferă condamnatul îl pune în imposibilitatea de a executa pedeapsa‡.

De asemenea, instanța dispune efectuarea expertizei medico-legale care să stabilească dacă cel condamnat suferă de vreo boala care nu poate fi tratată în rețeaua sanitar-medicală a Administrației Naționale a Penitenciarelor din România, din comisie făcând parte obligatoriu și un medic specialist în raport de natura afecțiunilor de care suferă condamnatul, conform fișei sale medicale.

Legat de acest aspect, menționam faptul că prin Decizia nr. 2028/2000 a Secției penale a Curții Supreme de Justiție s-a dispus refacerea expertizei medico-legale prin examinarea condamnatului și a actelor medicale de către un medic cardiolog, în raport de afecțiunile cardiace menționate în fișa medicală a

* Decizia nr. 4692/2003, CSJ Secția penală

† *I. Oancea*, Drept execuțional penal, Editura All Beck, București, 1998, p. 223

‡ Decizia nr. 1178/1982 a Secției Penale a Trib. Sup. în CD 1982

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

condamnatului, ca urmare a faptului că din comisia care a întocmit raportul de expertiză medico-legală nu a făcut parte un medic specialist, deşi participarea acestuia era necesară.

Dar, în afară de îndeplinirea condiţiei legate de existenţa unei afecţiuni medicale, este necesar să se dovedească şi faptul că aceasta contravine regimului de executare a pedepsei.

În raport de această cerinţă esenţială pentru întreruperea pedepsei, şi anume imposibilitatea de executare, menţionam Decizia nr. 3900/2000 a Curţii Supreme de Justiţie prin care a fost respinsă cererea de întrerupere a executării pedepsei având în vedere faptul că din cuprinsul expertizei medico-legale efectuate rezulta că afecţiunea de care suferă condamnatul, deşi nu putea fi tratată în reţeaua sanitară a Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor din România ci doar a Ministerului Sănătăţii, nu necesită însă urgenţă, neavând consecinţe negative asupra stării de sănătate a condamnatului, iar suferinţele nu îl puneau în imposibilitatea de a executa pedeapsa.

În literatura de specialitate se apreciază totuşi că în cazul intervenţiilor chirurgicale ce nu pot fi realizate în reţeaua sanitară a Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor din România se impune amânarea sau întreruperea executării pedepsei, în caz contrar putând a se reţine încălcarea art. 3 din Convenţia Europeană a Drepturilor Omului care impune nu doar obligaţia generală negativă a statului de a nu supune persoanele aflate sub jurisdicţia sa la tratamente contrare art. 3 din Convenţie, dar şi obligaţia pozitivă de a lua măsuri preventive pentru asigurarea integrităţii morale şi corporale a persoanelor private de libertate (măsuri pentru evitarea riscului supunerii la rele tratamente, asigurarea unor condiţii de detenţie minimale, asigurarea unui tratament medical adecvat şi măsuri preventive de natură a împiedica exercitarea relelor tratamente de către particulari).*

În raport de momentul la care poate fi formulată cererea de întrerupere a executării pedepsei, în practica judiciară se apreciază că un condamnat poate solicita oricând întreruperea executării pedepsei invocând imposibilitatea continuării executării din cauza bolii. Astfel, soluţia instanţei de respingere a cererii pentru inadmisibilitate întrucat o altă cerere întemeiată pe aceleaşi motive a fost anterior respinsă, este contrară prevederilor legale. Nu se poate susţine că există autoritate de lucru judecat, astfel încât cererea trebuie soluţionată pe fond dispunându-se efectuarea unei noi expertize medico-legale. †

În cazul prevăzut la art. 453 lit. a, întreruperea executării pedepsei este limitată în timp şi operează până la încetarea cauzei care a determinat-o. Nu se poate ajunge pe această cale la înlăturarea executării pedepsei aplicate.‡

---

* *M. Constantinescu,* Executarea hotărârilor penale, practică judiciară, Editura Hamangiu, 2006, p.102

† Decizia nr. 1706/2002, CSJ Secţia penală

‡ *I. Oancea*, Drept execuţional penal, Editura All Beck, Bucureşti, 1998, p. 225

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

Conform art. 455 raportat la art. 453 alin. 1 lit. b C.pr.pen., un alt caz în care se poate dispune întreruperea executării pedepsei îl constituie cel în care condamnata este gravidă sau are un copil cu vârsta mai mică de un an.

Prin Decizia nr. 1220/2003 a Secţiei penale a Curţii Supreme de Justiţie cererea de întrerupere a executării pedepsei întemeiată pe art. 453 alin. 1 lit. b a fost respinsă. În speţă s-a reţinut faptul că inculpata fusese anterior condamnată pentru săvârşirea infracţiunii de omor calificat asupra copilului său nou-nascut. Prin urmare, întreruperea executării pedepsei nu ar fi în interesul copilului născut ulterior.

Cu privire la situaţiile speciale legate de familia condamnatului ce impun întreruperea executării pedepsei, cu titlu exemplificativ menţionăm împrejurarea că, în timpul executării pedepsei, casa şi gospodăria condamnatului au fost distruse prin incendiu, astfel că familia sa nu mai are unde locui.

Pe de altă parte, îndeplinirea formalităţilor necesare dezbaterii succesiunii după decesul tatălui condamnatului nu reprezintă o împrejurare specială în sensul menţionat de art. 435 alin.1lit. c C.pr.pen. De asemenea, nu constituie temei pentru acordarea întreruperii executării necesitatea susţinerii unui examen de diplomă sau recunoasterea unui copil născut din relaţii de concubinaj, condamnatul putând să facă oricând o declaraţie de recunoaştere a copilului său, inclusiv în timpul cât se află în executarea pedepsei.*

În acest context, sesizată cu o astfel de cerere, ICCJ - Secţia penală, prin Decizia nr. 1812/2005, s-a pronunţat în sensul respingerii cererii de întrerupere reţinând faptul că în speţă, din ancheta socială efectuată rezultă că familia condamnatului are o situaţie materială bună, astfel încât condiţia referitoare la iminenţa producerii unor consecinţe grave pentru familia condamantului nu este îndeplinită, iar formalităţile legate de dezbaterea succesiunii pot fi îndeplinite în prezenţa unui notar, la locul de deţinere.

De asemenea, raportat la existenţa consecinţelor grave pentru familie menţionăm situaţia condamnatei care a formulat cerere de întrerupere a executării pedepsei motivată de decesul mamei acesteia sub a cărei tutela se aflau cei doi copii minori ai condamnatei, situaţie în care Curtea Supremă de Justiţie, prin Decizia nr. 1758/2000, a statuat necesitatea efectuării unei anchete sociale care să releve situaţia copiilor minori.

Dar, în astfel de situaţii se apreciază că instanţa este obligată să dispună administrarea oricăror alte probe pe baza cărora să îşi poată forma convingerea că într-adevăr copiii minori au rămas fără sprijin, iar în măsura în care ar constata că aceştia au rămas fără îngrijire, să dispună întreruperea executării

* *I. Neagu,* Tratat de procedură penală, partea specială, Editura Universul Juridic, Bucureşti, 2009, p. 489

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

pedepsei, în acest caz interesul copiilor minori fiind primordial, aspect relevat şi de jurisprudenţa CEDO.*

Cu referire la cazul prevăzut în dispoziţiile art. 453 alin. 1 lit. c, în ceea ce priveşte consecinţele grave în raport de unitatea la care lucrează condamnatul, apreciem că nepredarea bunurilor avute în gestiune şi nesoluţionarea dificultăţilor financiare cu instituţia la care condamnatul era încadrat constituie împrejurări speciale care nu pot fi rezolvate decât în prezenţa condamnatului, motiv pentru care se impune întreruperea executării pedepsei.†

Printr-o sentinţă penală cererea de întrerupere a executării pedepsei a fost respinsă susţinându-se faptul că, anterior, condamnatul beneficiase de o amânare a executării pedepsei, pentru acelaşi motiv. Astfel, un condamnat care a beneficiat de amânarea executării pedepsei pentru o perioadă de 3 luni pentru motivul prevăzut de art. 453 lit. c C.pr.pen., nu poate obţine şi întreruperea executării pedepsei pentru acelaşi motiv.‡

Titularii cererii de întrerupere a executării pedepsei sunt cei menţionaţi în art. 453 alin.2, fiind aceeaşi ca şi în cazul amânării executării pedepsei.

Instanţa competentă să dispună asupra întreruperii executării pedepsei este instanţa de executare sau instanţa în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere sau, după caz, unitatea unde se execută pedeapsa la locul de muncă, corespunzătoare în grad instanţei de executare.

Competenţa menţionată în art. 456 nu este o competenţă alternativă, ci una exclusivă: atunci când condamnatul este liber, competenţa aparţine exclusiv instanţei de executare, iar când el se află în executarea pedepsei privative de libertate, competenţa revine exclusiv instanţei corespunzătoare în a cărei rază teritorială se află locul de deţinere.§

Aspectele privitoare la obligaţiile pe care le poate dispune instanţa în sarcina condamnatului sunt similare cu cele menţionate în cazul amânării executării pedespei.

Instanţa care a acordat întreruperea comunică în cel mai scurt timp această măsură locului de deţinere sau, după caz, unităţii unde condamnatul execută pedeapsa şi organului de poliţie, iar dacă întreruperea a fost acordată de instanţa în a cărei circumscripţie se află locul de deţinere sau unitatea, aceasta comunică măsura luată şi instanţei de executare.

Evidenţa întreruperilor acordate este ţinută de către instanţa de executare, administraţia locului de deţinere şi unitatea unde condamnatul execută pedeapsa.

---

* *M. Constantinescu*, Executarea hotărârilor penale, practică judiciară, Editura Hamangiu, 2006, p.111

† Decizia nr. 6181/2004, ICCJ Secţia penală

‡ *I. Oancea*, Drept execuţional penal, Editura All Beck, Bucureşti, 1998, p. 225

§ *A. Ş. Tulbure,* Amânarea şi întreruperea executării pedepsei, Revista de drept penal nr. 2/2000, p. 21

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

În situaţia în care condamnatul nu se prezintă la locul de deţinere în momentul expirării termenului pentru care a fost dispusă întreruperea, administraţia locului de deţinere trimite organului de poliţie o copie a mandatului de executare, cu precizarea perioadei de timp rămase de executat din durata pedepsei.

Similar, dacă la expirarea termenului de întrerupere cel condamnat la pedeapsa închisorii cu executare la locul de munca nu se prezintă la unitate, aceasta înştiinţează în cel mai scurt timp instanţa de executare.

Data la care reîncepe executarea pedepsei se comunică instanţei de executare de către administraţia locului de deţinere sau unitate.

Cât priveşte perioada de timp pentru care s-a dispus întreruperea pedepsei, aceasta nu intră în termenul de executare a pedepsei.

Atât amânarea cât şi întreruperea executării pedepsei prezintă un caracter facultativ, şi doar în baza probelor administrate instanţa poate decide dacă se impune sau nu acordarea acestora. Cele două instituţii de drept procesual penal prezintă importanţă sub aspectul condiţiilor expres prevăzute de lege în care acestea pot fi dispuse, dar şi prin prisma efectelor juridice pe care acestea le produc. Modalitatea de reglementare a amânării şi întreruperii executării pedepsei respectă atât prevederile dreptului penal român cât şi cele menţionate în Convenţia Europeană a Drepturilor Omului, constituind o reflecţie a principiului umanismului în sensul recunoaşterii unor drepturi în favoarea persoanelor ce se află în executarea unor pedepse privative de libertate.

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010

References:

Decizia nr. 1488/2001, Curtea de Apel Bucureşti, Secţia a IIa penală
Decizia nr. 445/2004, ICCJ Secţia penală
Decizia nr. 1213/2001, CSJ Secţia penală
Decizia nr. 1847/1996, CSJ Secţia penală
Decizia nr. 1794/2002, CSJ Secţia penală
Decizia nr. 4692/2003, CSJ Secţia penală
Decizia nr. 1178/1982 a Secţiei Penale a Trib. Sup. în CD 1982
Decizia nr. 6181/2004, ICCJ Secţia penală

Constantinescu, M. (2006). *Executarea hotărârilor penale*, practică judiciară, Editura Hamangiu

Dongoroz, V., Kahane, S., Bulai, C., Iliescu, C., Stănoiu, C (2003). *Explicaţii teoretice ale Codului de procedură penală român*, partea specială, vol. VI, Editura Academiei Române, Editura All Beck, Bucureşti

Herghelegiu, L. (2005). *Amânarea executarii pedepsei. Repetare. Invocarea aceloraşi motive. Inadmisibilitate*, Revista de drept penal nr.1 ianuarie-martie, Bucureşti

Lupaşcu, D. (2000) *Amânarea executării pedepsei închisorii şi a pedepsei detenţiei pe viaţă*, Dreptul, nr. 4

Neagu, I. (2009*). Tratat de procedură penală, partea specială*, Editura Universul Juridic, Bucureşti

Oancea, I. (1998). *Drept execuţional pena*l, Editura All Beck, Bucureşti

Tulbure, A. Ş. (2000). *Amânarea şi întreruperea executării pedepsei*, Revista de drept penal nr. 2/

CIOFU-CIHODARIU, E.,(2010) Considerations regarding the delay and stay of punishment execution in Jurnalul de Studii Juridice, Anul V, Nr. 1-2/2010